

[Poul Hansen (Kalundborg).]

Munch følte sig stærkt forurolet af indberetningen af 4. april. Han søgte straks en samtale med statsminister Stauning og foranledigede, at de to ministre også henvendte sig til kongen. Overfor Stauning rejste Munch spørgsmålet om eventuelle indkaldelser, hvilket Stauning refererede på ministermødet den følgende formiddag. Her rejste Munch også spørgsmålet om at orientere partiformændene og det udenrigspolitiske nævn, ligesom han fremsatte den tanke at udvide regeringen med repræsentanter for de to store oppositionspartier.

Den overvejende stemning på ministermødet var imidlertid for at søge yderligere oplysninger fremskaffet, før man foretog sig videre. Denne holdning afspejler dels ønsket om en grundigere klarlæggelse af situationen, dels vel også en vis skepsis overfor indberetningen fra Berlin, og jeg synes ikke, man kan rette bebrejdelser mod de daværende ministre i den anledning.

Det fremgår efter vor mening ganske klart af de skriftlige beretninger og mundtlige forklaringer, som daværende udenrigsminister P. Munch og daværende forsvarsminister, det ærede medlem hr. Alsing Andersen afgav til den første parlamentariske kommission, at der forelå gode grunde for denne holdning.

Der var krig i verden, det er rigtigt, og tilmed en krig, hvori — som udenrigsminister Munch skriver i sin beretning til kommissionen — intet på forhånd kunne anses for udelukket. Men situationen i foråret 1940 var dog den, at der var ro over Danmarks forhold til de krigsførende parter. Medens der havde været og stadig var en vis uro omkring Norge og Sverige, hvis neutralitetsforanstaltninger var blevet kritiseret, havde ingen af de krigsførende magter rettet besværinger til Danmark. Med grundlag i de forestillinger, man dengang kunne gøre sig, var det vanskeligt at se, hvilken interesse Tyskland kunne have i at krænke Danmarks neutralitet. Rygter om troppesamlinger o. lign. havde tidligere været fremme og havde endog en enkelt gang givet anledning til alarmtilstand for de danske styrker i Sønderjylland. Men det havde været blind alarm. Det kunne jo være noget lignende, som påny forelå. Hertil kom, at det forekom temmelig

usandsynligt, at højtstående tyske officerer skulle optræde som forrædere ved at røbe planer om tyske angrebsforetagender.

Netop på baggrund af, at der tilsyneladende var ro om Danmark, måtte den betragtning naturligvis indgå i overvejelserne, at vi ved at foretage militære foranstaltninger kunne fremkalde den opfattelse i Tyskland, at foranstaltningerne var rettet fjendtligt mod dette land og derfor måtte mødes med modforholdsregler. At vi med andre ord med militære foranstaltninger ville nedkalde ulykkerne over landet.

Den undersøgelse, som i første række blev foretaget, bestod i en henvendelse til den norske og den svenske gesandt for at få oplyst, hvorledes den norske og svenske regering så på efterretningerne fra Berlin. Selvom det af kommissionsmaterialet fremgår, at der er nogen tvivl om ordlyden af de svar, man allerede tidligt på eftermiddagen den 5. april modtog fra de to gesandter, er det dog sikkert, at svarene blev opfattet som beroligende, hvilket også underbygges af, at ingen af de to lande tog anledning til at gennemføre militære foranstaltninger.

Det var under disse omstændigheder, ministermødet den 5. april om eftermiddagen besluttede at se tiden an til den følgende dag — forøvrigt også af den grund, at man, før videre blev foretaget, ville gøre sig bekendt med den nye indberetning fra Berlin, som man vidste var undervejs. Denne anden indberetning fra kammerherre Zahle virkede ligeledes i beroligende retning, og da der tilmed på ministermødet den 6. april om formiddagen forelå meddelelse om, at en engelsk note til Sverige ikke var af så alvorlig karakter, som man først havde troet, er det forståeligt, at den opfattelse dannede sig, at der nærmest var afspænding i situationen.

Af andre træk til forståelse af den holdning, der blev indtaget, bør vel også nævnes, at fhv. udenrigsminister Erik Scavenius overfor udenrigsminister Munch betegnede efterretningerne om en tysk aggression som urimelige, og at viceadmiral Rechnitzer i de forhandlinger, der fandt sted den 6. april mellem de militære ledere og forsvarsministeren, argumenterede imod sandsynligheden for et tysk angreb på Danmark. Det er rigtigt, at chefen for